

2005. – 767 с.
6. Великий тлумачний словник української мови / [Упоряд. Т.В. Ковальова]. – Х.: Фоліо, 2005. – 767 с.
7. Кримінально-виконавчий кодекс України: Науково-практичний коментар / А.Х. Степанюк, І.С. Яковець; за заг. ред. А.Х. Степанюка. – Х.: Юрінком Інтер, 2005. – 560 с.
8. Пузырьов М.С. Диференціація та індивідуалізація виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк: Автореф... дис. канд. юрид. наук / 12.00.08 – К.: НАВС, 2012. – 20 с.
9. Скаун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. – Х.: Консум, 2001. – 656 с.

ПРОТИДІЯ РЕЦИДИВНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ – ОДНА З УМОВ БЕЗПЕЧНОСТІ ВИКОНАННЯ ТА ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Охман Ольга Василівна, здобувач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ

Відповідно до вимог ст. 34 КК України рецидивом злочинів визнається вчинення нового умисного злочину особою, яка має судимість за умисний злочин. При цьому за ступенем суспільної небезпеки розрізняють рецидив пенітенціарний (фр. *penitentiare*, від с. – лат. *penitentia* = покаяний, виправний) [1, с. 433] та тяжких і особливо тяжких злочинів [2, с. 126], кожен із яких має безпосереднє відношення до такого покарання, як позбавлення волі на певний строк (ст. 12 КК). Зокрема, як з цього приводу зазначено в п. 17 постанови Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7 «Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки», при вирішенні питання про наявність рецидиву злочинів або повторності злочинів, коли повторність утворює злочин, за вчинення якого винну особу було засуджено раніше, судам необхідно перевірити чи не усунуто законом злочинність і караність попереднього діяння, чи не погашено або не знято судимість за цей злочин [3, с. 450].

Поряд з цим, С.Д. Шапченко, визнаючи, що рецидив злочинів є найбільш небезпечною формою множинності злочинів, вивів наступні ознаки, що утворюють його специфічний кримінально-правовий зміст, який, без сумніву, варто врахувати при виконання покарання у виді позбавлення волі та реалізації принципу диференціації та індивідуалізації виконання покарань, а саме:

а) в межах рецидиву всі вчинені особою злочини можуть бути лише умисними;

б) злочини вчиняються особою в різний час;

в) на момент вчинення нового злочину (злочинів) особа має не погашену чи не зняту судимість за попередній злочин (злочини) [4, с. 76].

Більш того, як небезпідставно прийшов до висновку І.І. Митрофанов, перехід від нормативно-правового регулювання до індивідуального правового регулювання (у даному випадку – щодо визначення покарання для рецидивістів) незалежно від форм відбувається в межах масштабного процесу, який називається «індивідуалізація в праві». Індивідуалізація кримінально-правового впливу на осіб, які вчинили злочини, а в її межах індивідуалізація кримінальної відповідальності, покарання, інших засобів кримінально-правового характеру, є найважливішим й найпринциповішим положенням українського кримінального права [5, с. 321]. Саме тому, як вірно зауважив В.К. Гришук, слушною є думка науковців про закріплення у КК України принципу індивідуалізації покарання [6, с. 617-618] (зокрема, доповнити Кодекс ст. 2-5 «Принцип індивідуалізації покарання») [7, с. 55-56].

Підтримуючи такий підхід, В.Г. Грищенко пропонує у зв'язку з цим одним із основних напрямків створення нової політики у сфері боротьби зі злочинністю в Україні визнати кримінальне покарання – як важливий засіб протидії злочинності за умови справедливості, врахування тяжкості вчиненого злочину і даних, що характеризують особистість злочинця при його призначенні [8, с. 63].

Отже, зв'язок як нормативно-правових засад, так і практики реалізації норм кримінального та кримінально-виконавчого законодавства України з питань впливу рецидивної злочинності на стан виконання покарань є очевидним.

Отже, слід констатувати, що між станом і рівнем рецидивної злочинності як в Україні, так і в установах виконання покарань та

ефективністю реалізації на практиці заходів протидії даному суспільно небезпечному явищу, існує тісний органічно обумовлений взаємозв'язок та взаємодія, що варто враховувати як при удосконаленні кримінально-виконавчої діяльності та відповідного виду політики [9], так і виробленні новітніх технологій у протидії злочинності в цілому в Україні [10].

Список використаних джерел:

1. Булько А.Н. Большой словарь иностранных слов. 35 тыс. слов. – изд. 3-е, испр., перераб. – М.: Мартин, 2010. – 704 с.
2. Кримінальний кодекс України, Науково-практичний коментар: у 2 т. / За заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. – 5-те вид., допов. – Х.: Право, 2013. – Т. 1: Загальна частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгіна та ін. – 376 с.
3. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: постанова Пленуму Верховного Суду України від 4 червня 2010 року № 7 // Постанови Пленуму Верховного Суду України в кримінальних справах / упоряд. В.В. Рожнова, А.С. Сизоненко, Л.Д. Удалова. – К.: ПАЛІВОДА А.В., 2011. – С. 445-452.
4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України – 4-те вид., переробл. та доповн. / За заг. ред. С. С. Яценко. – К.: А.С.К., 2006. – 848 с.
5. Митрофанов П. Теоретичні проблеми механізму реалізації кримінальної відповідальності: монографія / П. Митрофанов. – Кременчук: Вид. ПП Щербатих О.В., 2010. – 520 с.
6. Гришук В.К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: монографія. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. – 768 с.
7. Хавронюк М.І. 10 років чинності КК України: час закрити принципи // 10 років чинності Кримінального кодексу України: проблеми застосування, удосконалення та подальшої гармонізації із законодавством європейських країн: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 13-14 жовт. 2011 р.) – Х.: Нац. юрид. академія ім. Ярослава Мудрого, 2011. – С. 54-56.
8. Грищенко В.Г. Питання співвідношення покарання з іншими засобами протидії злочинності // Держава та регіони: Науково-виробничий журнал. Серія: Право. – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2010. – № 2. – С. 61-65.
9. Фріс П.Л. Кримінально-правова політика Української держави: теоретичні, історичні та правові проблеми. – К.: Атіка, 2005. – 332 с.
10. Проблеми протидії злочинності: підр. / [Кальман О.Г., Козьяков І.М., Куц В.В. та ін.]; за заг. ред. О.Г. Кальмана. – Х.: Вид-во ТОВ фірма «Новасофт», 2010. – 352 с.

СУСПІЛЬНО КОРИСНА ПРАЦЯ ТА СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНА РОБОТА ЯК ЗАСОБИ ВИПРАВЛЕННЯ І РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ЗАСУДЖЕНИМИ

Остапович Інна Петрівна, здобувач кафедри криминології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ

Як встановлено в ході даного дослідження серед детермінант (від лат. *determinans* – той що визначає, обмежує; причина що визначає виникнення явища) ПІ є 2031 негидливий злочинності особливці місце займають пробахунки які пов'язані із застосуванням до засуджених основних засобів виправлення та ресоціалізації

Виходячи з цього слід констатувати що вибрана тема дослідження є досить актуальною та такою, що має значне практичне значення.

Свої особливості як основний засіб виправлення і ресоціалізації та профілактики злочинів в умовах ізоляції особи від суспільства має, зокрема, суспільно корисна праця. Розглядаючи сутність даного засобу щодо його застосування в кримінально-виконавчому процесі, можна зробити висновок, що суспільно корисна праця є сферою діяльності, яка виступає як анитикриміногенна умова та спрямована на зміну і пристосування в цьому напрямку навколишнього середовища, в тому числі шляхом створення певних видів продукції на виробництві в колонії (так звана виробнича праця). Крім цього, праця засуджених як діяльність зорієнтована на покращення умов їх життя - це благоустрій територій, житлових приміщень, ремонт і виробництво інвентаря та ін. (ч. 5 ст. 118 КВК України). При цьому вказаний процес охоплює не тільки безпосередньо засуджених, які залучаються до суспільно корисної праці, але й персонал УВП, який має організувати роботу засуджених. У той самий час, як зазначено в ч. 1 ст. 13 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» підприємства УВП є казенними підприємствами, які здійснюють некомерційну господарську діяльність без мети одержання прибутку для забезпечення професійно-технічного навчання засуджених та залучення їх до праці. Разом з тим, дана діяльність може позитивно впливати на формування соціально активної особистості та індивідуальної профілактики злочинів тільки тоді, коли вона відповідає конкретним вимогам. Так, умови праці мають забезпечити можливість створення соціально ціннісних міжособистих суспільних відносин,